

Fremmet av Arbeiderpartiet

Foto, Chris Nyborg

Grønland, Nedre Tøyen og Vaterland er områder med stor kulturhistorisk verdi.

En god byutvikling handler ikke bare om fornyelse, det er også viktig å ta vare på historien som ligger i gamle bygninger og møtesteder, slik som bydelens karakteristiske trehusbebyggelse fra 1800-tallet.

Grønlandsleiret 28 ble bygget i 1812 og er et panelt tømmerhus i to etasjer, og har en tilhørende hageflekk i bakhånd. Huset er et typisk forstadshus fra Oslos sentrale østkant. Huset har i nyere tid vært leid ut til forretningsvirksomhet og ungdomsklubb, men har nå stått tomt i flere år. Eier er Oslo kommune og det står på byantikvarens «gule liste».

Oslo kommune ved Omsorgsbygg sier at det er pr i dag er uavklart hva som skal gjøres med denne eiendommen. Det vurderes om den skal selges eller leies ut. For å kunne leie den ut, er det behov for å sette den i stand.

Forslag til vedtak:

Grønlandsleiret 28 har de siste årene forfalt, og er nå i så dårlig forfatning at det ikke er aktuelt med utleie av eiendommen. Bygningen har en kulturhistorisk verdi, og har en sentral plassering langs hovedferdselsåren på Grønland.

Bydelsutvalget ber bydelsdirektøren om å kontakte Omsorgsbygg for å få rehabilitert G28.

Bydelsutvalget ønsker at G28 skal leies ut til aktører som vil ta vare på husets kulturhistoriske verdi og ønsker å bidra til en positiv utvikling av området.

Kopi sendes til Byråd for byutvikling og samferdsel og miljø

Vedlegg

Et utdrag fra historien rundt Grønlandsleiret 28 forteller blant annet følgende:

¹«**Marcus Thrane** hold sitt førstes arbeidermøte i hovedstaden i mars 1849 på Vaterland. **Maria** Josephine Thrane var Marcus Thranes samarbeidspartner og kone og tok ansvar for familien, mens ektemannen satt fengslet som revolusjonær agitator. Thrannittlederne ble flyttet til det nybygde Botsfengselet. For å pleie kontakt med ham **flyttet Josephine og barna inn i et lite hus i Grønlandsleiret 28**. Herfra fortsatte hun lojalt hans engasjement for arbeiderklassen, gjennom å smugle brev og artikler inn og ut av Botsfengselet. Inntektene kom svært ujevnt, men hun tjente tross alt noe på virksomheten. Josephine ble våren 1857 angrepet av tuberkulose, og var svært syk da Marcus Thrane fikk forlate fengselet i 1858. Hun døde bare 42 år gammel og ble gravlagt på gravlunden ved Gamlebyen kirke. Graven har forsvunnet, men **det lille huset i Grønlandsleiret 28 ligger der fremdeles**».

² «Like ved Grønland kirke finner man en gruppe hus som danner en pussig trappeform opp mot det ruvende kirketårnet. **Grønlandsleiret, nr. 28, 30. og 32. Den vesle forstadsgården i panelt tømmer med adresse nr. 28, er det eldste og mest interessante av husene. Det ble bygget ca. 1812.** Eier var snekker Erick Larsen Enger. Den første tiden hadde huset taksten mot gaten, men til gårdsplassen var det bordtak. I bakgården lå to uthus og en liten have. Omring 1865 finner man Larsens enke Anne Marie her sammen med sin ugifte datter jomfru Caroline Larsen. Urmakersvenn Adolph Engebretsen og vokter ved Botsfengselet Petter Hansen med familier var enkefruens losjerende. Til sammen bodde 11 personer i huset. I 1897 solgte jomfru Caroline til meierieier Helmer Huseby. Ved århundreskiftet var det en avholdskafé i første etasje, siden overtok en skotøybutikk disse lokalene. Fra 1945-1947 drev den kjente skiløperen Willy Lorenzen skoforretning samt et verksted for produksjon av skistøvler. I 1950-årene ble huset kjøpt av firmaet J.W. Cappelen som restaurerte bygningen ved arkitekt Bernt Heiberg. Cappelen hadde en filial av sin pianoavdeling der i gården. Ca. 1960 overtok Oslo kommune eiendommen. I dag (les 1991) holder en møbelforretning til i den tradisjonsrike gamle bygningen. En titt innom viser at mye av det opprinnelige er bevart. Særlig forteller de lave dørene noe om husets alder».

¹ Kilde: «Marcus Thrane, Forbrytelse og straff», Mona R. Ringvej, Pax Forlag A/S, Oslo, 2014

² Kilde: «Kristiania i Oslo, Hovedstadsvandring med skissebok». Alf Næsheim, Chr. Schibsteds Forlag A/S, Oslo 1991